

національного законодавства кожної держави. Тобто все таки можуть існувати правові підстави обмеження абсолютності гендерних прав. Зокрема, щодо права на вступ у шлюб.

Тому потрібно передбачити в сімейному законодавстві України норму, згідно якої наречені повинні знати не тільки про стан здоров'я один одного, але й про можливі корекції статі.

Також у зв'язку з тим, що Сімейний кодекс України (далі – СК України) визначає шлюб, саме як союз чоловіка та жінки, то пропонуємо передбачити у ст.38 СК України таку додаткову підставу для розірвання шлюбу, як корекція статі одним із подружжя після реєстрації ними шлюбу.

Отже, українська модель правової держави увібрала у себе окремі правові механізми, за допомогою яких, особа частково має змогу реалізувати своє право на гендерну ідентичність. Проте спостерігається необхідність не тільки у реформуванні сімейного законодавства, а й у подальшій співпраці з міжнародними організаціями з даного питання.

Список використаних джерел:

1. Порядок обстеження осіб, які потребують зміни (корекції) статевих належностей : Наказ Міністерства охорони здоров'я від 03 лютого 2011 року / Офіційний вісник України – 2011. – №17 – Ст. 25
2. Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод: ратифікована Законом України №475/97-ВР від 17 липня 1997 року // Офіційний вісник України – 1998. – №17 – Ст.270
3. Тематична доповідь Європейського комісара з прав людини Ради Європи: «Права людини та гендерна ідентичність» від 29 липня 2009 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://wcd.coe.int/>
4. Порядок обстеження осіб, які потребують зміни (корекції) статевої належності : Наказ Міністерства охорони здоров'я від 03 лютого 2011 року / Офіційний вісник України – 2011. – №17 – Ст. 25
5. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. - № 30 - Ст. 141
6. Куди зовсім нас гендерне рівноправ'я? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.realisti.lv/>
7. Верховний Суд Молдови дозволив змінювати стать у документах [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pan.md/news/Verhovniy-sud-Moldovi-razreshil-menyati-pol-v-dokumentah/28571>

МУСУЛЬМАНСЬКЕ ПРАВО ЯК ВИЗНАЧАЛЬНА СКЛАДОВА ІНСТИТУАЛІЗАЦІЇ ІСЛАМУ

Потієнко Ольга Валеріївна, студент навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: доцент кафедри теорії держави та права Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук *Мозоль Н.І.*

Мусульманське право можна розглядати як специфічну систему права, що існує в межах ісламської релігії. Будучи складовою частиною ісламу, мусульманське право сприймається і як система норм, і як політико-правова доктрина. Дослідження ісламу на сьогоднішній день має особливу історичну і культурну значущість. На цій основі інтерес до об'єктивної і безпристрасної оцінки цих феноменів має велике значення.

Інтерес до феномену ісламського права протягом всієї історії існування ісламської цивілізації проявлявся різним чином. Якщо цей феномен привертав до себе увагу своїм динамізмом у початковому періоді свого існування, в так званий період “ісламського ренесансу”, то в подальшому він пішов на спад. Процвітання ісламської цивілізації і модернізація ісламського права в епоху Османської імперії, особливо в XIX ст., змушувало по-новому розглядати всі процеси, що відбуваються всередині ісламського світу. Особливий інтерес викликає ісламське право наприкінці XX - початку XXI ст., коли після розпаду наддержави - СРСР і соцтабору відбувся зсув балансу інтересів, на якому тримався порядок протягом майже століття, який викликав певний вакуум, який заповнився різними проявами крайнього ісламського толку.

Шаріат (мусульманське право) органічно пов'язаний з ісламом, його вченням. Відповідно до юридичної енциклопедії “Шаріат - звід релігійних і правових норм, складений на основі Корану і Сунни (мусульманських священних переказів), що містить норми державного, спадкового, карного і шлюбно-сімейного права”. Іншими словами, шаріат - це правові розпорядження, невід'ємні від теології ісламу, тісно пов'язані з його релігійно-містичними уявленнями. Іслам розглядає правові настанови як частку єдиного божественного закону і порядку. Звідси велінням і заборонам, які складають норми шаріату, також приписується божественне значення. Шаріат розвивався як суворо конфесіональне право. Особливо на перших порах шаріат загалом і його доктринально-нормативна частина (фікх) увібрали в себе не тільки правові настанови, але й релігійну догматику і мораль. У результаті норми шаріату (правові, розпорядження), з одного боку, регулювали суспільні (“людські”) відносини, а з іншого боку - визначали відносини мусульман з Аллахом (ібадат). Введення в шаріат божественного провидіння і релігійно-морального початку знайшло своє відображення у своєрідності праворозуміння.

Мусульманин, знаходячись у будь-якій іншій країні, повинен дотримуватися шаріату, зберегти вірність ісламу. Поступово з поширенням ісламу і перетворенням його в одну з основних релігій світу шаріат став своєрідною світовою системою права. Як конфесіональне право шаріат відрізнявся від канонічного права в країнах Європи в тому відношенні, що він регулює не суворо окреслені сфери суспільного і церковного життя, а виступає у якості всеохоплюючої і всеосяжної нормативної системи, що затвердилася в цілому ряді країн Азії та Африки. Згодом норми шаріату вийшли далеко за межі Близького і Середнього Сходу, поширили свою дію на Середню Азію і частину Закавказзя, на Північну, частково Східну і Західну Африку, на ряд країн Південно-Східної Азії.

Одночасно з виникненням Халіфату формувалося його право - шаріат (шаріат - з арабської – “належний шлях”). Право спочатку формувалося як найважливіша частина релігії. Його основними джерелами стали: Коран - головна священна книга ісламу. Приписи що містяться в ньому носять характер релігійно-моральних направляючих установок. Сунна - збірники

переказів (хадісів) про вчинки та проповіді Мухаммада, викладені його сподвижниками. У значній своїй частині вони також містять приписи щодо сімейно-спадкового і судового права. Згодом відношення до цього джерела в мусульманському світі стало неоднозначним: мусульмани-шиїти визнають не всі хадіси. Іджма - рішення, винесені авторитетними мусульманськими правознавцями з питань, що не порушені в названих вище джерелах. Згодом ці рішення отримали визнання видатних правознавців-теологів. Вважається, що Мухаммад заохочував рішення справ на розсуд суддів (іджтіхад).

Мазхаб – ісламська богословсько-правова школа. В ісламському праві “школи не були формально-навчальними установами або офіційно визнаними правотворчими органами. Швидше вони становили групи юристів, кожна з яких дотримувалася певної доктрини, початки якої могли бути простежені до найвидатнішого дослідника другого століття хіджри, чие ім'я присвоювалося школі”.

Об'єктивною причиною появи мазхабів були соціально-економічні відмінності районів Арабського халіфату, де мало діяли мусульманське право.

Мусульманська юриспруденція виникла не як науковий аналіз існуючої практики судів, а як формування системи права всупереч практиці. Серед багатьох релігійно-правових шкіл мединська і куфська школи були найбільш важливими і стійкими.

Нині мусульмансько-правова доктрина в деяких країнах залишається головним джерелом права. Це Саудівська Аравія, Оман, деякі князівства Перської затоки. У більшості арабських країн вона відіграє роль формального джерела права лише в окремих випадках. У більшості випадків у сучасних правових системах мусульманська правова доктрина не має значення самостійного джерела (форми) права.

Мусульманське право є системою норм і найбільш досконалою політико-правовою доктриною у релігійно-общинній групі правових систем. Ця правова система існує у рамках ісламської релігії, яка має державний характер і більш, ніж всі інші світові релігії, пов'язана з правом.

ДІАЛЕКТИКА ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВИ ТА ОСОБИ В ГРОМАДЯНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Кольоса Дар'я Вікторівна, студент навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: доцент кафедри теорії держави та права Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук *Мозоль Н.І.*

Процес побудови громадянського суспільства в Україні має цілий ряд особливостей. До найважливіших можна віднести, по-перше, те, що він пов'язаний з розбудовою демократичної, правової, соціальної держави і